

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Kateřiny Šimáčkové a JUDr. Bohuslava Hnízdila v právní věci žalobce: **JUDr. J. M.,** proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 2. 2012, č. j. 78/2012, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 5. 6. 2012, č. j. 5 Ad 9/2012 - 18,

takto:

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 5. 6. 2012, č. j. 5 Ad 9/2012 - 18, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

[1] Žalobce podal dne 24. 4. 2012 žalobu proti správnímu rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 2. 2012, č. j. 78/2012, jímž zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí ředitele odboru sociálního zabezpečení ministerstva vnitra o zvýšení výsluhového příspěvku. Městský soud v Praze jej usnesením ze dne 17. 5. 2012, č. j. 5 Ad 9/2012 - 9, vyzval k úhradě soudního poplatku za žalobu ve věcech správního soudnictví proti rozhodnutí správního orgánu, který činí 3000 Kč. Na popsanou výzvu reagoval žalobce přípisem ze dne 28. 5. 2012, označeným jako námitka proti usnesení, v němž uvedl, že rozhodnutí o přiznání příspěvku za službu (nyní výsluhový příspěvek) vydal orgán sociálního zabezpečení a řízení bylo vedeno podle dávkového spisu důchodového pojištění občana. Z těchto skutečností žalobce dovodil, že se jedná o rozhodnutí ve věcech důchodového pojištění, a proto je toto řízení osvobozeno od soudních poplatků. V závěru žalobce uvedl, že usnesení městského soudu, jímž byl vyzván k úhradě soudních poplatků, je diskriminační, neboť znevýhodňuje policisty oproti ostatním důchodcům. Na tento přípis žalobce městský soud nijak nezareagoval.

[2] Městský soud v Praze poté svým napadeným usnesením ze dne 5. 6. 2012, č. j. 5 Ad 9/2012 - 18, zastavil řízení s odůvodněním, že žalobce neuhradil v soudem stanovené lhůtě soudní poplatek. V odůvodnění napadeného usnesení se městský soud nikterak nevypořádal s argumenty žalobce, jimiž odůvodňoval, proč by řízení o jeho žalobě mělo být osvobozeno od soudních poplatků.

[3] Proti napadenému usnesení městského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, v níž uvedl, že řízení o výsluhovém příspěvku by mělo být stejně jako řízení o starobním důchodu osvobozeno od soudních poplatků. Dále stěžovatel poukázal na to, že se městský soud nikterak nevypořádal v napadeném usnesení s jeho argumenty, proč řízení ve věci výsluhového příspěvku podléhá osvobození od soudních poplatků, čímž zasáhl do jeho práva na spravedlivý proces. Stěžovatel poukazuje i na usnesení městského soudu ze dne 29. 5. 2012, č. j. 21 Co 221/2012 - 48, z nějž dovozuje, že je řízení ve věci výsluhového příspěvku osvobozeno od soudních poplatků podle § 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, v platném znění (dále jen „zákon o soudních poplatcích“) stejně jako řízení ve věcech důchodového pojištění. Dále stěžovatel uvádí, že se v jeho případě tedy jedná o řízení o důchodu, a proto by měl v jeho věcech v souladu s § 31 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) rozhodovat samosoudce, nikoli tříčlenný senát. Z toho dovozuje, že v jeho věci rozhodoval nepříslušný senát městského soudu, čímž bylo porušeno jeho právo na zákonného soudce a právo na spravedlivý proces. Stěžovatel dále uvádí, že by se měl Nejvyšší správní soud dotázat Soudního dvora Evropské unie, zda je řízení o výsluhovém příspěvku řízením o důchodovém pojištění.

[4] V řízení o kasační stížnosti proti usnesení soudu o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku by trvání na splnění poplatkové povinnosti a na zastoupení stěžovatele advokátem znamenalo pouze řetězení řešeného problému a ve svém důsledku by popíralo smysl samotného řízení (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2007, č. j. 9 As 3/2007 - 77, ze dne 28. 4. 2004, č. j. 6 Azs 27/2004 - 41, publikovaný pod č. 486/2005 Sb. NSS, a ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 - 37, všechna rozhodnutí Nejvyššího správního soudu citovaná v tomto rozsudku jsou dostupná na www.nssoud.cz). Proto soud nezjišťoval existenci a charakter právnického vzdělání stěžovatele a dospěl k závěru, že nezaplacení soudního poplatku za podání kasační stížnosti nebrání věcnému projednání kasační stížnosti.

[5] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., podle nichž byl vázán rozsahem a důvody, jež byly stěžovatelem v kasační stížnosti uplatněny. Přitom neshledal vady uvedené v § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. K tomu Nejvyšší správní soud dodává, že v případě, že je kasační stížností napadeno usnesení o odmítnutí žaloby, přicházejí pro stěžovatele v úvahu z povahy věci pouze kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Pod tento důvod spadá také případ, kdy vada řízení před soudem měla nebo mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98, publikovaný pod č. 625/2005 Sb. NSS).

[6] Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že není důvodný a správný argument stěžovatele, že by řízení ve věci výsluhového příspěvku měla být osvobozena od soudních poplatků, neboť se jedná o rozhodnutí ve věci důchodového zabezpečení. Konstantní judikatura Nejvyššího správního soudu pro účely osvobození od soudních poplatků striktně odlišuje řízení ve věci výsluhového příspěvku a ve věci důchodové. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 24. 3. 2010, č. j. 6 Ads 157/2009 - 90, publikovaném pod č. 2071/2010 Sb. NSS, zdůraznil, že starobní důchod a výsluhový příspěvek jsou zcela odlišnými dávkami, které plní odlišné funkce. Zatímco výsluhový příspěvek slouží k zachování životní úrovně příslušníků ozbrojených složek při jejich dalším zaměstnání v civilním životě, starobní důchod má nahradit ztrátu nebo omezení pracovního příjmu, které nastaly v důsledku věku jako sociální události, a je tedy realizací práva na přiměřené hmotné zabezpečení podle čl. 30 Listiny (v tomto ohledu srov. rovněž rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 7. 2007, č. j. 6 As 55/2006 - 96, publikovaný pod č. 1351/2007 Sb. NSS). Také v rozsudku č. j. 3 Ads 121/2009 - 116 ze dne 29. 4. 2010 Nejvyšší správní soud konstatoval, že se „*výsluhový příspěvek (resp. podle staré právní úpravy zákona č. 186/1992 Sb. i příspěvek za službu) vždy podřazoval pod věci služebního poměru.* (...) *Jedná se o zvláštní dávku poskytovanou jako určitou kompenzaci náročnosti výkonu služby po uplynutí stanoveného počtu let ve služebním poměru. Proto je také tato dávka upravena přímo zákonem o služebním poměru, nikoliv zákonem o důchodovém pojištění. Svou povahou se jedná o výsluhový nárok závislý pouze na odsloužených letech bývalého příslušníka u ozbrojených sborů, nikoliv o dávku určenou k finančnímu pokrytí některé ze sociálních situací (rizik), k němuž jsou určeny dávky důchodového pojištění (stáří, invalidita, ztráta živitele apod.).*(...) *Nelze proto souhlasit se stěžovatelem, že se jedná o důchodovou dávku.*“ K uvedenému lze dále v souvislosti s poplatkovou povinností dodat, že osoba, která vede spor o důchodovou dávku jako svůj primární příjem, je v odlišné pozici nežli osoba, která vede spor o výsluhový příspěvek, jenž je vyplácen jako kompenzační dávka příslušníkovi při jeho dalším zaměstnání. Námitku stěžovatele, že by měly být soudní spory týkající se výsluhových příspěvků podřazeny pro účely osvobození od soudního poplatku pod věci důchodového pojištění podle § 11 odst. 1 písm. b) zákona o soudních poplatcích, je tedy třeba označit za nedůvodnou.

[7] Ani názor stěžovatele, že by Nejvyšší správní soud měl mít pochybnosti, zda řízení o výsluhovém příspěvku je řízením o důchodovém pojištění, které by měl odstranit předběžnou otázkou k Soudnímu dvoru Evropské unie, neobstojí, neboť stěžovatel netvrdí, že by prováděl jakýkoli pohyb mezi členskými zeměmi Evropské unie, a proto v posuzovaném případě nedochází ke koordinaci systémů sociálního zabezpečení.

[8] Nejvyšší správní soud dále v souladu se stížnostními námitkami přistoupil k posouzení zákonnosti postupu městského soudu a shledal, že jeho rozhodnutí o zastavení řízení bylo předčasné. Nejvyšší správní soud v této souvislosti odkazuje na svůj rozsudek ze dne 15. 6. 2011, č. j. 4 Ads 78/2011 - 30, jímž městskému soudu již jedenkrát vytkl jako nezákonný obdobný postup. V případě, že stěžovatel po celou dobu řízení vycházel z předpokladu, že jeho věc je od soudního poplatku osvobozena, měl městský soud stěžovatele upozornit na skutečnost, že žaloba proti rozhodnutí ve věcech služebního poměru podléhá poplatkové povinnosti jako žaloba proti rozhodnutí správního orgánu, a vysvětlit, z čeho svůj právní názor na tuto otázku dovozuje. Stěžovatel totiž vycházel z přesvědčení, které nebylo soudem nikterak vyvráceno, že daná věc poplatkové povinnosti nepodléhá. Nejvyšší správní soud stejně jako Ústavní soud zastává názor, že

základní role soudu je zajistit jednotlivci právo na spravedlivý proces a dbát na to, aby nedošlo k odmítnutí spravedlnosti (denegatio iustitiae). Pokud účastník řízení zjevně vychází z nesprávného právního názoru k otázce naplnění podmínek řízení, je povinností správního soudu jej o naplnění podmínek řízení v potřebné míře informovat tak, aby předcházel zmíněnému odmítání práva (k tomu srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 11. 10. 2001, sp. zn. IV. ÚS 460/2000, č. 148/2001 Sb. ÚS, sv. 24). Nadto městský soud nedostatečně odůvodnil své rozhodnutí o zastavení řízení v posuzované věci, neboť se nikterak nevypořádal s argumenty stěžovatele k otázce splnění podmínek řízení v posuzované věci.

[9] S ohledem na to, že v posuzované věci byl stěžovateli bez řádného poučení o nesprávnosti jeho právního názoru odepřen přístup k soudu, dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že v řízení před soudem došlo k vadě, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o zastavení řízení o žalobě, proto podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. napadené usnesení zrušil a věc vrátil Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení. S ohledem na to, že Nejvyšší správní soud v tomto svém rozsudku (v bodě 6) již stěžovatele řádně poučil o tom, že řízení o jeho žalobě není osvobozeno od soudních poplatků podle § 11 odst. 1 písm. b) zákona o soudních poplatcích, postačí, aby jej městský soud v novém řízení o jeho žalobě jen vyzval k úhradě příslušného soudního poplatku a poučil jej o možnosti požádat o osvobození od soudních poplatků a o důsledcích neuhrazení soudního poplatku.

[10] V novém rozhodnutí městský soud v souladu s § 110 odst. 3 s. ř. s. rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. listopadu 2012

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně

senátu